

מסורת הש"ס

(א) לקמן קמא, (ב) נרכות ה',
(ג) מ"ק ח': פ"ט,
(ד) [שופטים כ"א], (ה) רעב"ך
מ"ג, (ו) ש"ך לע"ב.

תורה אור השלם

- 1 ויאמרו ורשת פליטה
לבנימן ולא ימחה שבט
מישראל: שופטים כא יז
2 ואל בני ישראל תדבר
לאמר איש בן ימות וכן אק
לו והעברתם את נחלתו
לבת: במדבר כז ח
3 יום עברה האם והוא
יום צרה ומצוקה ויום שגאה
ומשואה יום חשך ואפלה
יום ענן וצער:

- 4 צמיתא ד
א שטעט אל יאצטג ויאש
קדם סלה אשר אש
הליטות למן ולא יאצט
אלהם
5 אל תבנו לאלה אלתד
וד בכז בלחלח כי יאצט
יאשוד עז ויהא תא ארץ
מלחמה יאצט יאצט
6 ויהא שטעט במצרים וכי
שכב דוד עם אבתי וכו
מח יאצט שר העבא ואימר
יהא אל פירעה שלחני
ואלך אל ארצי
7 מלכס א יא כא
7 מבני יאב עבדיך הנ
יהאל רעמו נאמתי
ושמעה עזא החכרים
8 קורא ח ט
9 רעני יאצט אהם רעני כי
אלה נגעה בך

הגהות הב"ח

(א) גם תפסיק דר' יוחנן
הוא דלמך תלמיך דלמך
וכי תפסיק דר' יוחנן
הוא דלמך: (ב) אם יחזיק
כלא בגים אלל ר' יוסעס
כן לר: (ג) רשעים דיה
שלל פליס וכי תפסיק הרבה
תלמיך כן כנסת: (ד) ר' יה
דן גרמל וכי לא היה אומר
כלא ונולדו הכי נמי יר לפרט
דכא כינה נחמה חזיתי
לנחמי געור קא מנצול
ליה משכור לפני שמי יול
אלסיס וכי תפסיק דר' יוחנן

מוסף רש"י

דין גרמא דעשיראח ביד.
וה עלם של בן עשיר שמת
לו. ביד כמו ברה, ולר עלם
פחות תכשורה ממנו שלישי
ממנו. בנגע ויהי טעמו
קשור בנדרו לעננה נפש
וברכות הווי.

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קמז.

עין משפט
גר מצוה

כ"ו א מ"י פ"ח מהל' נחלות
הלכה ב סתם פשוט
טושי"ע ח"מ ס' רעו סעף
:ח

רבינו גרשום

שלא תהא תורה שלמה
עלנו כמקום כמלך שאלם.
אלא אחרי ק"י שאלם.
בקשים ומבין אראה
שחירש ומבין ומקשה
אחרי משום דמ' למ' מו'
ברין אחי חירש קודם למ'
שכן ק"י מה בקום אחי
אביה דהיא עומדת במקום
אחיה וירשתה ע"י אחי אביה.
ואמר בבתי א"ר אבהו
כמזל דחירשו שכן הויע
במ' בקום אחי שניה
נחלה דחירש במקום אחי
דבן קודם למ' ומכיל
הקדש בויז' שנחמליהו.
אחיו עמו השכנים ואמר
ר' יוחנן מיליה לבבין.
ומא דירשת מליתא הקדש
שלא חירש בת' הבן ע"ס
א"ר אבהו א"ר אבהו א"ר

[illegible][illegible]

כ"י ע"ל זה בחרת מעוני. טוב לך כמכות הללו ממה שהיית עני דשעיר היה ללא מינו שהפסיד איוב מלל כמכות אצל קרקעות ובסוף חזב לא הפסיד אפי"ג דקאמר ערסו יאלחא מבטן אחי וערסו אשכז שמה (איוב 6) מתנחם היה על הפסדו שלא היה לו לחוש כעבדו לא יוילך כלום עניו דרמב"ם בקהלת (ד ה) ומאומה לא ישא בעמלו שוילך בידו והא דרמב"ם (רש"י דקדלה) (איוב מז) ירעתו לו איש קשיטה אחת וגם זכב אכל לא תמיל כהיה עני מלא דורון היו מביאין לו:

אמר האב ואחיו. כגון אברהם
יעקב בנכסיו עשו מהו אמר
זרעו חל שמע האב קודם לכן ש"מ
שאלה אברהם קודם לכן ש"מ לא היה
כן יורש את אביו אלא אב קודם לכן
שעה לכן שהיה קבור שאלה יורש
בשמות עשו ויפלו הנכסים לפני יצחק
ולעברו שהיה קבור שאלה קודם
לעקב אין בן יורש את אביו:
וזהו

אמר כל שאינו מניח
 י יוחנן דאמר תלמיד דאמר רבי יוחנן דין גרמיה
 דרבי יוחנן דאמר תלמיד ומדרבי יוחנן אמר תלמיד
 בן יוהא רבי יהושע בן לוי לא אויל לכי טמאי אלא
 נני דתניב בכב ככה להולך ואמר רב יהודה אמר רב
 ולא אכל רבי יהושע בן לוי הוא דאמר תלמיד ומדר' יהושע
 רבי יוחנן אמר בן קישא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן לא
 רביה: סימן הדד עני וחכם: דרש רבי פנחס בן חמא
 ע במצרים כי שכב דוד עם אבותיו וכי מת יואב שר
 אמרה בו שכיבה ויבוא נאמרה בו מיתה דוד שהניח
 יואב שלא הניח בן נאמרה בו מיתה ויבוא לא הניח
 עובדיה בן יחאל אלא דוד שהניח בן כמותו נאמרה
 הניח בן כמותו נאמרה בו מיתה דרש ר' פנחס בן חמא
 של אדם יותר מתמששים מכות שנאמר 'חגוני חגוני
 געה בי וקא אמרי ליה חבריה 'השמר אל תפן אל און
 ירש ר' פנחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך
 חמים שנא' 'החמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה:
 תחלה יוצאי ירכו קודמין והאב קודם לכל יוצאי ירכו:
 האב ואחי האב כגון אברהם וישמעאל כנסכי עשו
 נא 'תא שמע האב קודם לכל יוצאי ירכו ורמי בר חמא
 אגב

שאל לשבת אחר ועקרה ונהלה מבנימין: ה"ג מלא עליו עברה.
 וזו: דין גרמא דעשיריאה ביר. נשאר אצלו שן אחד מבניו ובו היה
 פקד ג' (מ"ג) כל שבטת טמא חוץ מן השישים והשיער והשפון
 יצאה ליה דמי שלא הניח בן נקרא לא יצא אלהים לך היה אומר ו
 מאן דמסתחא טמאיה דרבימי (הלאם) לא יצא שר פשע כיה משה:
 דברת מלא טמא מלא מחים לפי שלא היה רוצה להסתכל מלמודו:
 מלמוד: הא דרביה. מאי דאמר זה שלא הניח בן ולא סביח ליה:
 מחא נקט ליה הכא: כל יד אלוה וגו'. היינו ג' שנות שנים במצרים
 ובה חמש אצבעות מחשים מכות: אלא כח און. לא מהרר אחר
 יו והרי יש לך כסף חובב וקרקעות ועדן אף הקדיה מרחש עליך יותר
 את המקום. מלמי מות היינו חולה שטטה למות: ופכרנה. וקמנה:
 וטמוס דמרוויחו אמר לירש את המת מחא אפי המה קנא צעי לה:
 לירש את בנו לכל יוצאי ירכו. נמלא אברהם יורש את יצחק מקמי:
 את עשו ויחזר אברהם יורש את יצחק בנו כדאמרן גריס פירקין ו
 נמי דרשין בכל קרוים ויניו אתי המה נמי דרשין אם אין לו אב
 דראוי לירשו בנו במקומו ויניו אלא אברהם שקודם לישמעאל וכן הלכה:
 אבב

ר"ך לדחותך בקש. ומיהו
ל דבר דאקור לגלות להס
זומר שאתם דיין מעמכם
מהה במקום אחין שירשת

ולא תהא תורה שלמ
שלכם מה לבת בנו
האחין תאמר בביתו
ונצחום ואותו דיוס עש
ירושת פלטה לבני
מישראל אמר רבי יצה
שהתנו על שבט בנימ
עם האחין^א אמר רבי
בן יוחאי כל שאינו מ
בכור הוא מלא על
העברתם את נחלתו
דיוס הווא אשר אי
אלהים רבי יוחנן ורבי
כל שאינו מניח בן וחו

תלמיד תחתים (ב) ר' דעשיראח ביר תסתתי
רבי יהושע בן לוי אמר
לבי מאן דשכיב בלא
להולך בלא (א) בן זכר
בן לוי הוא דאמר תלמי
קשיא הא ר' ידיהה ש
מאמר דכתבי *והדר ש
הוצא מפני מה בדר
בן נאמר בו שכיבה
בן והכתבי *מבני יואב
בו שכיבה יואב שלא
קשה עניות בתוך ביר
אחם רעיו כי יד אלוה
כי על זה בחרת מעוני
אצל חכם ויבקש עליו
זה הכלל כל הקודם
בעי רמי בר חמא אמר
איזה מהן קודם אמר ר

וְלֹא לָתֵת הַבֵּן שִׁיבֹרֵתָהּ
חַלְשִׁימוֹת. חֲלִישֵׁינן מִחֲלָלָהּ
 מִקָּדְשָׁהּ טַמְאָה דְּהִתְנָן
 בְּחַלְשִׁימוֹתָהּ. חֲלִישֵׁינָהּ
 בְּן הַיֵּהוּב בֵּן אִם אִיחָהּ
 עֲמֵלָתָהּ (בְּרַחֲמֵי דֵּי לֵב) חֲלִישֵׁי
 בָּל עֲלִיָּה דְכַתְּמִין (אֲחֵלֶּטָהּ) הֵן
 יְהוֹשֻׁעַ בֵּן נֹוֹי אִם שְׁלֵמָה הֵן
 בְּרַחֲמֵי דְרִשְׁוֹתָהּ פְּנֵחָם
 יִקְרִין יְהוֹשֻׁעַ מִחֲלָלָהּ לֵיד
 וְנֹוֹי אִם הַחֲמִשִּׁים מִכּוֹת
 הֵיכְלִי כְּעֵבֶר שְׂבָחָהּ לֵיד חִימָה
 יִזְכֹּר שֶׁנֶּחֱמָה אִחָהּ מִן
 עֲמֵלָהּ וְלֹא יִשְׁבֹּקֶהָ: **הַכֹּס קוֹסֵם**
 מִן הַר אֲדָמָה כְּאֵלֹוֹי יִירָשׁ
 וְנֹוֹי אִין לֵב עֵינָן עֲלִיָּה
 יִזְכֹּר שֶׁנֶּחֱמָה אִחָהּ מִן
 עֲמֵלָהּ וְלֹא יִשְׁבֹּקֶהָ:

ללא תהא תורה שלמה שלנו כו'. חזי
מעיקרא לא היה חפץ לגלות לו טעמו
טעמי תורה: כשיחה בעלה שלכם. קל
שיש עליו תשובה מה לבת בנו שיפה

במקום אחיה כגון צוות לנפחד שירש
בנכסי חפר אבי אחיהן עם בני חפר
שנאמר חפר חפר לרס אחותו חמלה
במך אחי אחיהן [במדרש ח]: **חאמר כנסו**
שפוער כחם אלל האחין. כחם
שאינה יורשת עם אחיה בנכסי אחיה
כאן אינה יורשת עם בת אחיה. בוא
וראה שצוות לנפחד ירשו בנכסי
חפפר ולא לקחו בני חפר וצוות חפר
לא נכסי חפר נמאחלם בת הבן
קודמת לבת דהיינו צוות לנפחד
שקדמו לצוות חפר: **חאפו חיוס**.
שנאחוס כ"ד צוות היה: **שלא שירש**
בת הבן עם האחין. של בן אלל האחין
ויורשין כל נכסי האב ואחיו חלק
שמהם ראו לאחיהן המח לפי שנאחוס
חפרה דפלגם בגזעם חפר חמלה

כל שבת בנימין ואפילו הנשים
בדכתיב ומה נעשה לנותרים לנשים
כי נשמדו מבנימין אשה ולא נותר
ומה כי אם שם מות שנאזו נשים
וארבע מאות מבנות יבש בגדע
ומאחתי שחטפו מבנות שילה ונמאז
כל ארץ בנימין לשם מאות איש לפיכך
בנאותו העת מגיע (ו) מאד מן הנחלה
ללאה אשת הבאז לירש ואם נמאז
לשבת אחר נמאז נערעת נחלה
שבת בנימין לפיכך התקינו דהייכא
ידע בנים יורשין את אביהם דלא
מיעקרא נחלה מבני המת התנו שלא
מירש בן הבן עמון דהפסק ד"ז
הפסק אכל את לא הניח בנים אלא
בנות (א) (לשם גם הבנות) גם בת הבת
מירש עמון דלא ינחל ליה למת
שחשקק נחלו ומוערו אי נמי היכא
דאביא בנות ונתן בת מירש בן היכא
אח כל הנכסים ומסתמא היו מזהרות
שלא להנשא לשבת אחר פן תסוב
הנחלה לשבת אחר ובי שמע קרא
הנשים ליה וינחל להם נחלת בנימין

[illegible][illegible]

(א) ר"ל כיון דישמעאל נמי יוצא ירדו של אברהם כמו יצחק ולפיכך אברהם קודם דאב קודם לכל יוצא ירדו.